

(i) Printed Pages : 7 Roll No. ....

(ii) Questions : 9 Sub. Code :

1	0	0	1	6
---	---	---	---	---

Exam. Code :

5	0	0	1
---	---	---	---

Bachelor of Arts (FYUP) 1st Semester
(2125)

PUBLIC ADMINISTRATION (In all Mediums)
Paper—Fundamentals of Public Administration
(PUBDSC1)

Time Allowed : Three Hours] [Maximum Marks : 90

Note :— (1) Attempt **FIVE** questions in all. Question No. 1 is compulsory.

(2) Rest of the paper is divided into four units. Each unit has two questions and the candidate shall attempt **ONE** question from each unit. Each question carries **18** marks.

(Compulsory Question)

1. Attempt any **NINE** Parts within **25-30** words each. Each part is of **2** marks.

1. Define administration.

2. Who is the founding father of Public Administration?

3. Explain POSDCORB. Who gave this formula?

4. Give the relationship of Public Administration with Economics.
5. Write four lines on Public Administration as a social science.
6. Give two merits of hierarchy.
7. Write about two features of a Public Corporation.
8. What is span of control?
9. Write about two features of staff agencies.
10. Give two merits of decentralization.
11. Give two methods of coordination.
12. Define supervision. 9×2=18

UNIT—I

2. Define Public Administration. Explain in detail the nature, scope and significance of Public Administration. 18
3. Public Administration and Private Administration are the two sides of the same coin. Explain highlighting the similarities and differences between Public Administration and Private Administration. 18

UNIT—II

4. Compare and contrast in detail the differences between formal and informal organization. 18
5. Critically evaluate the features, merits and demerits of a Government Department. 18

UNIT—III

6. Write an essay on the meaning, types, functions and role of a chief executive. 18
7. Define decision making. Critically evaluate the types and process of decision making in government organization. 18

UNIT—IV

8. Discuss the meaning, types, process and barriers of communication. 18
9. What is leadership? Explain the styles, types and functions of leadership in an organization. 18

(हिन्दी माध्यम)

- नोट :- (1) कुल पाँच प्रश्न हल करें। प्रश्न संख्या 1 अनिवार्य है।
- (2) शेष पेपर चार यूनिटों में विभाजित है। प्रत्येक यूनिट में दो प्रश्न हैं और उम्मीदवार को प्रत्येक यूनिट में से एक प्रश्न हल करना होगा। प्रत्येक प्रश्न 18 अंकों का है।

(अनिवार्य प्रश्न)

1. किन्हीं नौ भागों का उत्तर 25-30 शब्दों में लिखें। प्रत्येक भाग 2 अंकों का है।
1. प्रशासन को परिभाषित कीजिए।
  2. लोक प्रशासन के संस्थापक कौन हैं?

3. POSDCORB की व्याख्या कीजिए। यह सूत्र किसने दिया?
4. लोक प्रशासन का अर्थशास्त्र से संबंध बताइए।
5. एक सामाजिक विज्ञान के रूप में लोक प्रशासन पर चार पंक्तियाँ लिखिए।
6. पदानुक्रम के दो गुण बताइए।
7. एक सार्वजनिक निगम की दो विशेषताओं के बारे में लिखिए।
8. नियंत्रण का दायरा क्या है?
9. कर्मचारी एजेंसियों की दो विशेषताओं के बारे में लिखिए।
10. विकेंद्रीकरण के दो गुण बताइए।
11. समन्वय के दो तरीके बताइए।
12. निरीक्षण को परिभाषित कीजिए। 9×2=18

यूनिट-I

2. लोक प्रशासन को परिभाषित कीजिए। लोक प्रशासन की प्रकृति, कार्यक्षेत्र और महत्व की विस्तार से व्याख्या कीजिए। 18
3. लोक प्रशासन और निजी प्रशासन एक ही सिक्के के दो पहलू हैं। लोक प्रशासन और निजी प्रशासन के बीच समानताओं और अंतरों पर प्रकाश डालते हुए व्याख्या कीजिए। 18

यूनिट-II

4. औपचारिक और अनौपचारिक संगठन के बीच अंतरों की विस्तार से तुलना और विभेद कीजिए। 18
5. किसी सरकारी विभाग की विशेषताओं, गुणों और अवगुणों का आलोचनात्मक मूल्यांकन कीजिए। 18

ਯੂਨਿਟ-III

6. ਮੁੱਖ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਅਧਿਕਾਰੀ ਕੇ ਅਰਥ, ਪ੍ਰਕਾਰ, ਕਾਰਜ ਔਰ ਮੂਮਿਕਾ ਪਰ ਏਕ ਨਿਬੰਧ ਲਿਖਿਏ। 18
7. ਨਿਰਣਯ ਲੇਨੇ ਕੀ ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਯਾ ਕੋ ਪਰਿਮਾਥਿਤ ਕੀਜਿਏ। ਸਰਕਾਰੀ ਸੰਗਠਨ ਮੇਂ ਨਿਰਣਯ ਲੇਨੇ ਕੇ ਪ੍ਰਕਾਰ ਔਰ ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਯਾ ਕਾ ਆਲੋਚਨਾਤਮਕ ਮੂਲਯਾਂਕਨ ਕੀਜਿਏ। 18

ਯੂਨਿਟ-IV

8. ਸੰਚਾਰ ਕੇ ਅਰਥ, ਪ੍ਰਕਾਰ, ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਯਾ ਔਰ ਬਾਧਾਔਂ ਪਰ ਚਰਚਾ ਕੀਜਿਏ। 18
9. ਨੇਤ੍ਰੁਤਵ ਕਯਾ ਹੈ? ਕਿਸੀ ਸੰਗਠਨ ਮੇਂ ਨੇਤ੍ਰੁਤਵ ਕੀ ਸ਼ੈਲਿਯੋਂ, ਪ੍ਰਕਾਰੋਂ ਔਰ ਕਾਰਯੋਂ ਕੀ ਵਯਾਖਯਾ ਕੀਜਿਏ। 18

(ਪੰਜਾਬੀ ਅਨੁਵਾਦ)

- ਨੋਟ :-** (1) ਕੁੱਲ ਪੰਜ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਨੂੰ ਹੱਲ ਕਰੋ। ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 1 ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ।
- (2) ਬਾਕੀ ਪੇਪਰ ਨੂੰ ਚਾਰ ਯੂਨਿਟਾਂ ਵਿੱਚ ਵੰਡਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਹਰੇਕ ਯੂਨਿਟ ਵਿੱਚ ਦੋ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਹਨ ਅਤੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਹਰੇਕ ਯੂਨਿਟ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਨੂੰ ਹੱਲ ਕਰੇਗਾ। ਹਰੇਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦੇ 18 ਅੰਕ ਹਨ।

(ਲਾਜ਼ਮੀ ਪ੍ਰਸ਼ਨ)

1. ਕੋਈ ਵੀ ਨੌਂ ਭਾਗਾਂ ਨੂੰ 25-30 ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਕਰੋ। ਹਰੇਕ ਭਾਗ 2 ਅੰਕਾਂ ਦਾ ਹੈ :
  1. ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰੋ।
  2. ਲੋਕ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਦੇ ਸੰਸਥਾਪਕ ਕੌਣ ਹਨ ?

3. POSDCORB ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ। ਇਹ ਫਾਰਮੂਲਾ ਕਿਸਨੇ ਦਿੱਤਾ ?
4. ਲੋਕ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਦਾ ਅਰਥਸ਼ਾਸਤਰ ਨਾਲ ਸਬੰਧ ਦੱਸੋ।
5. ਸਮਾਜਿਕ ਵਿਗਿਆਨ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਲੋਕ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ 'ਤੇ ਚਾਰ ਲਾਈਨਾਂ ਲਿਖੋ।
6. ਦਰਜਾਬੰਦੀ ਦੇ ਦੋ ਗੁਣ ਦੱਸੋ।
7. ਇੱਕ ਜਨਤਕ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਦੀਆਂ ਦੋ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਬਾਰੇ ਲਿਖੋ।
8. ਨਿਯੰਤਰਣ ਦਾ ਸਮਾਂ ਕੀ ਹੈ ?
9. ਸਟਾਫ ਏਜੰਸੀਆਂ ਦੀਆਂ ਦੋ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਬਾਰੇ ਲਿਖੋ।
10. ਵਿਕੇਂਦਰੀਕਰਣ ਦੇ ਦੋ ਗੁਣ ਦੱਸੋ।
11. ਤਾਲਮੇਲ ਦੇ ਦੋ ਤਰੀਕੇ ਦੱਸੋ।
12. ਨਿਗਰਾਨੀ ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰੋ। 9×2=18

ਯੂਨਿਟ—I

2. ਲੋਕ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰੋ। ਲੋਕ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ, ਦਾਇਰਾ ਅਤੇ ਮਹੱਤਵ ਨੂੰ ਵਿਸਥਾਰ ਵਿੱਚ ਦੱਸੋ। 18
3. ਲੋਕ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਅਤੇ ਨਿੱਜੀ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਇੱਕੋ ਸਿੱਕੇ ਦੇ ਦੋ ਪਹਿਲੂ ਹਨ। ਲੋਕ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਅਤੇ ਨਿੱਜੀ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਵਿੱਚ ਸਮਾਨਤਾਵਾਂ ਅਤੇ ਅੰਤਰਾਂ ਨੂੰ ਉਜਾਗਰ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਸਮਝਾਓ। 18

ਯੂਨਿਟ—II

4. ਰਸਮੀ ਅਤੇ ਗੈਰ-ਰਸਮੀ ਸੰਗਠਨ ਵਿੱਚ ਅੰਤਰਾਂ ਦੇ ਵਿਸਥਾਰ ਦੀ ਤੁਲਨਾ ਅਤੇ ਵਿਭੇਦ ਕਰੋ। 18
5. ਸਰਕਾਰੀ ਵਿਭਾਗ ਦੀਆਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ, ਗੁਣਾਂ ਅਤੇ ਕਮੀਆਂ ਦਾ ਆਲੋਚਨਾਤਮਕ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰੋ। 18

ਯੂਨਿਟ—III

6. ਮੁੱਖ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਦੇ ਅਰਥ, ਕਿਸਮਾਂ, ਕਾਰਜਾਂ ਅਤੇ ਭੂਮਿਕਾ 'ਤੇ ਇੱਕ ਲੇਖ ਲਿਖੋ। 18
7. ਫੈਸਲਾ ਲੈਣ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਦਿਓ। ਸਰਕਾਰੀ ਸੰਗਠਨ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲੇ ਲੈਣ ਦੀਆਂ ਕਿਸਮਾਂ ਅਤੇ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦਾ ਆਲੋਚਨਾਤਮਕ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰੋ। 18

ਯੂਨਿਟ—IV

8. ਸੰਚਾਰ ਦੇ ਅਰਥ, ਕਿਸਮਾਂ, ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਅਤੇ ਰੁਕਾਵਟਾਂ 'ਤੇ ਚਰਚਾ ਕਰੋ। 18
9. ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ ਕੀ ਹੈ ? ਇੱਕ ਸੰਗਠਨ ਵਿੱਚ ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ ਦੀਆਂ ਸ਼ੈਲੀਆਂ, ਕਿਸਮਾਂ ਅਤੇ ਕਾਰਜਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ। 18